บรรณาธิการแถลง

พศ.ดร.นพ.ชูศักดิ์ โอกาศเจริญ

สวัสดีครับท่านผู้อ่าน

รามาธิบดีเวชสารได้รับจัดกลุ่มจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสานไทย (TCI) ให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 จากสามกลุ่ม ซึ่งการจัดกลุ่มนี้เป็นการจัดลำดับตามคุณภาพวารสาร โดยเกณฑ์การวัดคุณภาพมีดังนี้[1]

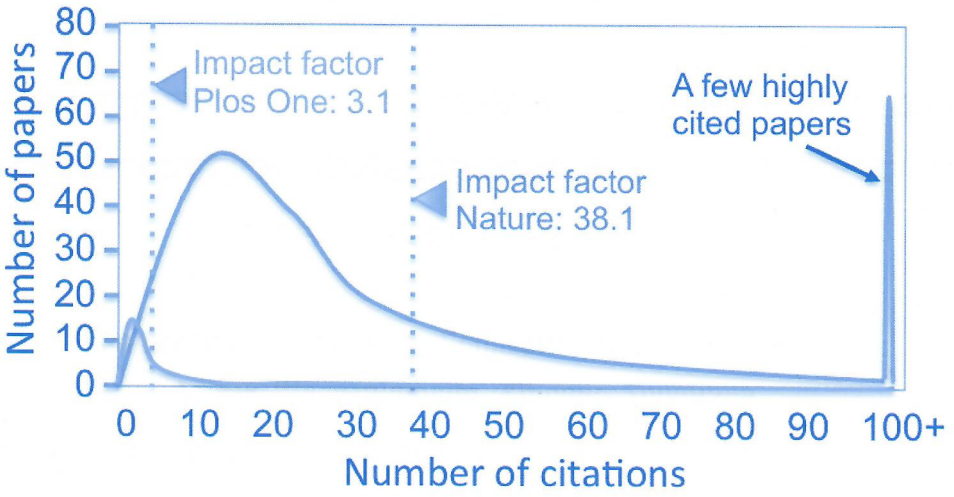
1. บทความทุกบทความต้องมีการควบคุมคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review)
2. ออกตรงตามเวลาที่กำหนด
3. มีอายุการตีพิมพ์บทความวิชาการไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือ ตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 6 ฉบับ
4. มี citation ที่ตรวจสอบได้จากฐานข้อมูล TCI
5. มีการกำหนดกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์อย่างชัดเจน
6. มีกองบรรณาธิการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมาจากหลากหลายหน่วยงาน
7. ตีพิมพ์บทความที่มีผู้นิพนธ์มาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก
8. มีการตีพิมพ์บทความที่มีรูปแบบการตีพิมพ์และรูปเล่มที่ได้มาตรฐาน
9. มีเว็บไซต์ที่มีข้อมูลกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์ และมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง
10. มีระบบการส่งบทความแบบ Online Journal System (OJS)

โดยวารสาร TCI กลุ่มหนึ่งก็จะมีคุณภาพตามเกณฑ์ดังกล่าวเกือบครบทั้งหมด

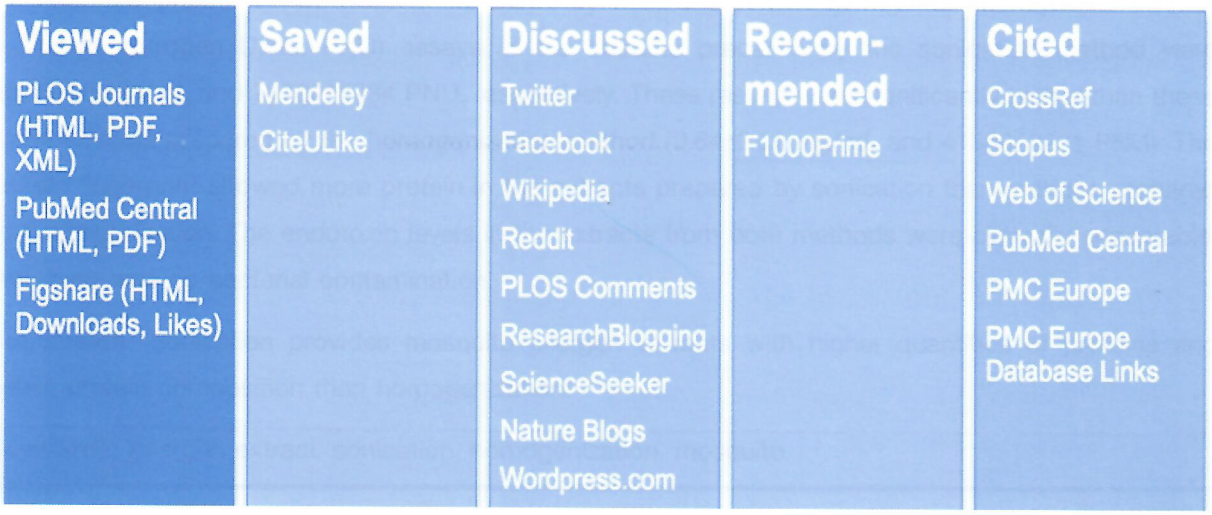
ผลการจัดลำดับตาม TCI คือการที่วารสารนั้นๆ จะสามารถใช้ในการขอตำแหน่งวิชาการหรือขอจบการศึกษาได้หรือไม่ ตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ) แต่พึงทราบว่าการจัดลำดับของ TCI เป็นการบ่งชี้คุณภาพของตัววารสารแต่ไม่ได้บ่งชี้คุณภาพของตัวบทความในวารสาร

มีตัวบ่งชี้หนึ่งที่เป็นที่รู้จักกันดีคือ Impact Factor ซึ่งริเริ่มโดย Eugene Garfield ผู้ก่อตั้ง Institute for Scientific Information (ISI) ซึ่งปัจจุบันคือ Web of Science ของบริษัท Thomson Reuter โดย Impact Factor นั้นเป็นการบอกค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งที่บทความในวารสารถูกอ้างอิงในแต่ละปี ซึ่งบ่งชี้เป็นนัยถึงความนิยมหรือคุณภาพของวารสาร จนเป็นที่ใช้กันแพร่หลายถึงว่าวารสารที่ดีต้องมี Impact Factor สูง

แต่ในระยะหลังมีการตั้งคำถามถึงความน่าเชื่อถือของ Impact Factor โดยมีข้อมูลที่น่าสนใจจากบทความของ Ewen Callaway[2] ที่แสดงให้เห็นว่า Impact Factor อาจไม่ได้บอกคุณภาพของวารสารจริงๆ ดังภาพในหน้าถัดไปที่เปรียบเทียบข้อมูลการอ้างอิงของวารสาร Nature ซึ่งเป็นวารสารทางวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงเทียบกับ PLOS One ซึ่งเป็นวารสารแบบเปิดให้เข้าถึงฟรี (Open Access Journal) ที่จะเห็นได้ว่า Impact Factor ของ Nature อาจสูงเกินจริงไปหลายเท่าเพียงเพราะมีบทความเพียงไม่กี่เรื่องที่มีผู้อ้างอิงสูงมาก

จากความก้าวหน้าทาง internet technology และความนิยมการใช้ Social Media ในระยะหลังมีการนิยมใช้ Article-Level Metrics (ALM)[3] มากขึ้น Article-Level Metrics เป็นการจัดลำดับตามจำนวนการ View (อ่าน), Save (เก็บ file หรือ download ไว้), Discuss (พูดถึง วิจารณ์ใน blog หรือ social media), Recommended (แนะนำ บอกต่อ) และ Cited (อ้างอิง) ซึ่งสรุปดังรูปด้านล่าง[4] Article-Level Metrics น่าจะบ่งชี้ถึงคุณภาพในระดับบทความได้ดีกว่า Impact Factor ซึ่งหลายสำนักพิมพ์อย่าง Elsevier, Springer, Oxford Journals และกลุ่มวารสาร Open Access อย่าง PubMed Central, PLOS One ก็ใช้เครื่องมือนี้ในการบ่งชี้คุณภาพบทความ

References

1. เกณฑ์เชิงปริมาณในการประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI (http://www.kmutt.ac.th/)
2. Callaway E. Beat it, impact factor! Publishing elite turns against controversial metric. Nature. 535 (7611): 210-1.
3. Article-Level Metrics http://sparcopen.org/our-work/article-level-metrics/
4. http://www.lagotto.io/plos/#knownIssues